

**Slovenská ekologická spoločnosť pri SAV
v spolupráci
s Ústavom krajinnej ekológie SAV, v. v. i., Bratislava
a Katedrou ekológie a environmentalistiky FPVal UKF v Nitre**

EKOLOGICKÉ ŠTÚDIE

Ročník 16

Číslo 2/2025

**Slovenská ekologická spoločnosť pri SAV
v spolupráci s
Ústavom krajinnej ekológie SAV, v. v. i., Bratislava
a Katedrou ekológie a environmentalistiky FPVal UKF v Nitre**

EKOLOGICKÉ ŠTÚDIE

EKOLOGICKÉ ŠTÚDIE

Recenzovaný vedecký časopis venovaný aktuálnym problémom ekológie, krajinej ekológie a príbuzných vedných disciplín

Hlavný redaktor / Editor-in-Chief:

prof. RNDr. František Petrovič, PhD. MBA.

Výkonný redaktor / Executive editor:

prof. PaedDr. PhD. RNDr. Martin Boltžiar, PhD.

Redakčná rada / Editorial board:

RNDr. Peter Gajdoš, CSc.

prof. Fedir Hamor, DrSc. (Ukrajina)

RNDr. Vladimír Herber, CSc. (Česká republika)

prof. RNDr. Juraj Hreško, CSc.

prof. RNDr. Zita Izakovičová, PhD.

doc. RNDr. Zdeněk Lipský, CSc. (Česká republika)

Dr.h.c. prof. RNDr. László Miklós, DrSc.

RNDr. Milena Moyzeová, PhD.

Ing. Július Oszlányi, CSc.

Dr. László Podmanický (Maďarsko)

Dr.h.c. prof. RNDr. Florin Žigrai, DrSc. (Rakúsko)

Technické spracovanie / Computer typesetting:

RNDr. Jakub Košša

Za obsahovú a jazykovú stránku príspevkov zodpovedajú autori

Vydavateľ: Slovenská ekologická spoločnosť pri SAV v spolupráci s Ústavom krajinej ekológie SAV, v. v. i., Bratislava a Katedrou ekológie a environmentalistiky FPVaI UKF v Nitre

Dátum vydania: december 2025

Číslo: 2

Ročník: 16

Vychádza 2x ročne

Časopis Ekologické štúdie je dostupný online na stránke <http://publikacie.uke.sav.sk/>

Evidenčné číslo MK SR: EV 4174/10

ISSN 1338-2853

OBSAH

STRNAD, M., LIBOSVÁR, T., ŠIKULA, T., DOSTÁL, I., SVOBODA, J., SZTURC, J., HAMŘÍK, T., SLEPICA, M., HLAVÁČ, V., UHLÍKOVÁ, J.: Ověření funkčnosti stávajících ekoduktů v ČR.....	4
NAZ, S., RUSŇÁK, T., HALADA, L.: Assessing the effectiveness of PhenoCam- based vegetation indices to analyse spring phenology in BAB Forest.....	25
PETLUŠ, P., MORAVČÍK, M., HREŠKO, J., MEDERLY, P., PETLUŠOVÁ, V.: Význam sklonu svahu na priestorové rozšírenie hlbok pôdy v kontexte eróznno-akumulačných procesov.....	37
BIELIKOVÁ, H., ZEMANČÍKOVÁ, J.: Regeneratívny cestovný ruch ako nový fenomén v udržateľnom rozvoji destinácií.....	51
JANČÁROVÁ, T., DAVID, S.: Floristická a vegetačná charakteristika odkaliska meďnato-železitých rúd pri obci Markušovce.....	61
IZAKOVIČOVÁ, Z., PETROVIČ, F.: Zmeny využitia krajiny Slovenska a ich environmentálne dopady.....	84

REGENERATÍVNY CESTOVNÝ RUCH AKO NOVÝ FENOMÉN V UDRŽATEĽNOM ROZVOJI DESTINÁCIÍ

REGENERATIVE TOURISM AS A NEW PHENOMENON IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF DESTINATION

Hana BIELIKOVÁ, Júlia ZEMANČÍKOVÁ

Katedra cestovného ruchu, Fakulta stredoeurópskych štúdií, Univerzita
Konštantína Filozofa v Nitre, Tr. A. Hlinku 1, 949 74 Nitra, e-mail:
hbielikova@ukf.sk

Abstract: This article theoretically grounds and analyses Regenerative Tourism as a new phenomenon and a transformative concept that goes beyond sustainability. The concept of sustainable tourism is currently only an insufficient minimum, because by focusing primarily on minimizing negative impacts, it ignores the need for active remediation. The aim of this article is to define regenerative tourism as a more advanced paradigm, moving from the principle of “do no harm” to the imperative of “actively restore”. Regenerative tourism focuses on the active restoration and revitalization of destinations, ecosystems and communities, with the aim of achieving a net positive impact. The theoretical grounding of regenerative tourism is realized through the identification of seven core principles, including environmental protection and regeneration, local socio-economic development, cultural heritage integration, co-design and collaboration, economic diversification, building and supporting relationships, and holistic impact assessment. Based on this theoretical framework, innovative Key Performance Indicators (KPIs) are designed to measure active regeneration, behavioural change and community engagement. Structured into three pillars – environmental, social and cultural, and holistic impact, these KPIs provide a measurable framework to ensure that a destination is truly regenerating, thereby validating regenerative tourism as a transformative and practical concept.

Keywords: Sustainable Development. Regenerative Tourism. Destination. Key Performance Indicators. Sustainable Tourism.

Úvod

Regeneratívny cestovný ruch (RCR) predstavuje nevyhnutný posun v paradigme cestovania a presahuje tradičné chápanie udržateľnosti. Koncepcia udržateľného

cestovného ruchu je v súčasnej dobe len nedostatočným minimom , pretože sa primárne zameriava na minimalizáciu negatívnych dopadov a ignoruje potrebu aktívnej nápravy.

Cieľom RCR je dosiahnuť čistý pozitívny vplyv na destináciu prechodom od princípu "neškodiť" k "aktívne obnovovať". Ide o nový prístup zameraný na aktívnu obnovu a revitalizáciu ekosystémov, miestnych komunít a kultúrneho dedičstva. RCR je založený na súbore transformačných princípov , ktoré vyžadujú nielen zodpovedné využívanie zdrojov, ale aj aktívny príspevok k ozdraveniu prostredia a spravodlivému rozvoju komunít.

Predkladaný text definuje rámec pre meranie tohto transformačného prístupu. Namiesto pasívneho udržiavania navrhujeme inovatívne kľúčové ukazovatele výkonnosti (KPI), ktoré merajú aktívnu obnovu, zmenu správania a zapojenie komunity. Tieto KPI sú rozdelené do troch pilierov: environmentálny, sociálny a kultúrny, a holistický vplyv. Ich cieľom je zabezpečiť, že destinácia skutočne regeneruje – t.j., dosahuje merateľný nárast environmentálnej hodnoty , posilňuje distribúciu moci a hodnôt v komunite , a hodnotí spokojnosť a vzťahy komplexne.

Teoretické vymedzenie

Koncepcia udržateľného cestovného ruchu je v súčasnej dobe len nedostatočným minimom pri rozvoji cestovného ruchu v destinácii. Zameraním sa primárne na minimalizáciu negatívnych dopadov na životné prostredie a podporu miestnej ekonomiky, udržateľný cestovný ruch ignoruje potrebu aktívnej nápravy. Regeneratívny cestovný ruch (RCR) je pokročilejšou formou, ktorá predstavuje kľúčový a nevyhnutný posun v paradigme cestovania, smerujúci od princípu „neškodiť“ k „aktívne obnovovať“.

Regeneratívny cestovný ruch je pokročilejšou formou udržateľného cestovného ruchu. Kým udržateľný cestovný ruch sa zameriava na minimalizáciu negatívnych dopadov na životné prostredie, podporu miestnej ekonomiky a kultúry a zabezpečenie pozitívneho zážitku pre návštevníkov, regeneratívny cestovný ruch ide o krok ďalej. Ide o nový prístup k cestovnému ruchu, ktorý presahuje tradičné princípy udržateľnosti. Zameriava sa na aktívnu obnovu a revitalizáciu destinácií, ekosystémov a komunít. Tento model sa snaží neškodiť, ale aj aktívne prispievať k obnove a oživeniu prostredia, čím sa podporuje rovnováha medzi prírodou, komunitami a cestujúcimi. (Forest friends, 2024) Regeneratívny cestovný ruch sa snaží o čistý pozitívny vplyv na destináciu obnovou ekosystémov, posilnením postavenia miestnych komunít a oslavou kultúry a dedičstva. Je založený na zásadách, tzv. princípoch, ako je ochrana a regenerácia životného prostredia, miestny sociálnoekonomický rozvoj, integrácia kultúrneho dedičstva, spoločné

navrhovanie a spolupráca, ekonomická diverzifikácia, budovanie vzťahov a holistické hodnotenie vplyvu. (Alhitmi et al., 2024) Cieľom ochrany a regenerácie životného prostredia je obnova znehodnotených oblastí a ochrana biodiverzity v turistických destináciách. Táto zásada zdôrazňuje zodpovedné využívanie prírodných zdrojov a podporuje postupy, ktoré nielen minimalizujú vplyv na životné prostredie, ale aj aktívne prispievajú k regenerácii ekosystémov ovplyvnených cestovným ruchom (Dredge, 2022). Iniciatívy v cestovnom ruchu by mali zlepšiť ekosystémy prostredníctvom činností ako je opätovné zalesňovanie, ochrana morí a obnova biodiverzity. (Forest friends, 2024) Ďalším princípom regeneratívneho cestovného ruchu je miestny sociálnoekonomický rozvoj. Regeneratívny cestovný ruch uprednostňuje inkluzívnosť, zabezpečuje aktívne zapojenie a spravodlivé zdieľanie výhod miestneho obyvateľstva. (www.forestfriends.eco, 2024) Cieľom sociálno-ekonomického rozvoja je vytvoriť príležitosti na vytváranie príjmov pre zapojené komunity. Podporou miestnych podnikov a presadzovaním postupov vzdelávania a odbornej prípravy sa regeneratívny cestovný ruch snaží posilniť postavenie miestneho obyvateľstva, čím podporuje spravodlivejší a udržateľnejší hospodársky rozvoj (Regenerative tourism, 2024) Dôležitou súčasťou regeneratívneho cestovného ruchu je aj integrácia kultúrneho dedičstva. Ochrana a oslava miestnych tradícií a histórie obohacuje komunitu a vytvára zážitok pre návštevníkov. (Forest friends, 2024) Podporuje zachovanie kultúrneho dedičstva, rešpektovanie miestnych tradícií a zvykov a podporuje autentickú kultúrnu výmenu medzi návštevníkmi a obyvateľmi (Bellato & Pollock, 2023). Cieľom tejto zásady je zabezpečiť, aby postupy cestovného ruchu rešpektovali a oslavovali kultúrnu rozmanitosť destinácií, a nepodporovali homogenizáciu alebo decharakterizáciu miestnych zvykov. Oceňovanie kultúry posilňuje hrdosť komunity na vlastné dedičstvo a prispieva k zachovaniu kultúrnych zvyklostí, ktoré by inak mohli byť ohrozené globalizáciou a tlakom cestovného ruchu (Duxbury et al., 2020). Dôležitým princípom je aj spoločné navrhovanie a spolupráca, ktorý zdôrazňuje význam zapojenia miestnych obyvateľov do rozhodovania a plánovania aktivít cestovného ruchu v ich oblastiach. To umožňuje komunitám zohrávať aktívnu úlohu v rozvoji cestovného ruchu a zabezpečiť, aby postupy a politiky boli v súlade so záujmami a potrebami miestnych obyvateľov (Alhitmi; Rahman & Bayram, 2024). Zapojenie komunity do rozhodovacieho procesu prispieva k väčšej akceptácii a udržateľnosti iniciatív v oblasti cestovného ruchu a podporuje cestovný ruch, ktorý je pre obyvateľov skutočne prospešný (Rodrigues, 2024). Kľúčovým princípom je aj ekonomická diverzifikácia. Ekonomická diverzifikácia znamená podporu rôznych turistických aktivít, miestnych remesiel a služieb, aby celá oblasť prosperovala a bola odolná voči výkyvom trhu. (Forest friends, 2024) Budovanie a podporovanie vzťahov medzi cestovateľmi, miestnymi komunitami a životným prostredím je jedným zo základov regeneratívneho cestovného ruchu. Táto zásada podporuje vytváranie autentických vzťahov, ktoré presahujú rámec

komerčných interakcií a podporujú pocit vzájomnej závislosti a vzájomného rešpektu (Dalmau, 2024). Pestovaním týchto vzťahov regeneratívny cestovný ruch umožňuje návštevníkom zažiť destináciu hlbším a zmyslupnejším spôsobom, čím vytvára pozitívny vplyv na miestne komunity a posilňuje väzbu medzi ľuďmi a prírodným prostredím (Bellato et al., 2023). Posledným princípom je holistické hodnotenie vplyvu. Holistické hodnotenie vplyvu znamená, že sa pri hodnotení nepozeralíme len na jeden aspekt, ale na všetky dôležité oblasti naraz. Nezameriavame sa len na to, ako cestovný ruch ovplyvní životné prostredie, ale aj na to, ako ovplyvní komunitu, miestnu ekonomiku, zdravie obyvateľov a ich spokojnosť. Holistické hodnotenie teda zahŕňa všetky tieto faktory, aby sme mohli lepšie pochopiť a maximalizovať celkový prínos a minimalizovať negatívne dopady. Meranie environmentálnych, sociálnych a ekonomických dopadov je rozhodujúce pre pochopenie a maximalizáciu regeneračného potenciálu cestovného ruchu. (Forest friends, 2024)

Na základe teoretického vymedzenia skúmanej problematiky sme navrhli KPI (Key Performance Indicators), ktoré merajú aktívnu obnovu, zmenu správania a zapojenie komunity do rozvoja cestovného ruchu v destinácii. Definovali sme KPI v troch pilieroch, ktoré zabezpečia, že sa destinácia skutočne regeneruje, nie len udržiava, t.j. environmentálny pilier, sociálny a kultúrny pilier a holistické meranie vplyvu.

Cieľom environmentálneho piliera regeneratívneho cestovného ruchu je aktívna obnova ekosystémov a biodiverzity. Tieto KPI merajú priamy a merateľný nárast environmentálnej hodnoty. Environmentálna regenerácia je teda posun od „Net-zero k Net-positive“ (Tabuľka 1).

Tabuľka 1. Inovatívne KPI pre meranie regeneratívneho cestovného ruchu

Environmentálny pilier			
Oblasť	Kľúčový koeficient	Meranie	Princíp RCR
Biodiverzita	Koeficient ekosystémovej obnovy	Plocha (v ha/m ²) aktívne regenerovaných alebo zalesnených území (napr. % z celkovej turisticky využívanej plochy). Hodnota: Zvýšenie biodiverzity v kľúčových lokalitách.	Ochrana a regenerácia životného prostredia
Voda/Pôda	Index kvality ekosystémových služieb	Percentuálny nárast kvality vody v kľúčových tokoch/zdrojoch alebo pôdy (napr. zlepšenie pH, zníženie znečistenia) priamo ovplyvnené RCR iniciatívami.	Ochrana a regenerácia životného prostredia
Vzdelávanie	Miera zapojenia do obnovy	Počet hodín, ktoré turisti aktívne strávili prácou na regeneračných projektoch (napr. výsadba stromov, zber odpadu, monitorovanie fauny).	Budovanie vzťahov a pozitívny vplyv

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2025

V oblasti biodiverzity je kľúčovým koeficientom „Koeficient ekosystémovej obnovy“. Tento koeficient sa meria ako plocha (v hektároch alebo metroch štvorcových) aktívne regenerovaných alebo zalesnených území, napríklad ako percento z celkovej turisticky využívanej plochy. Hodnota sa zameriava na zvýšenie biodiverzity v kľúčových lokalitách, čo priamo odráža princíp RCR – Ochrana a regenerácia životného prostredia.

Oblasť vody a pôdy sme stanovili „Index kvality ekosystémových služieb“. Meranie sa sústreďuje na percentuálny nárast kvality vody v kľúčových tokoch/zdrojoch alebo pôdy (napríklad zlepšenie pH alebo zníženie znečistenia), ktoré boli priamo ovplyvnené RCR iniciatívami. Aj tento koeficient spadá pod princíp ochrany a regenerácie životného prostredia.

Oblasť vzdelávanie kvantifikuje aktívne zapojenie turistov prostredníctvom „Mier zapojenia do obnovy“. Meria sa počet hodín, ktoré turisti aktívne strávili prácou na

regeneračných projektoch (napríklad výsadba stromov, zber odpadu alebo monitorovanie fauny). Tento koeficient odráža princíp budovanie vzťahov a pozitívny vplyv, pretože kvantifikuje konkrétnu zmenu správania a interakciu cestovateľa s prostredím. Tieto KPI zabezpečujú, že environmentálna regenerácia je merateľná a zameraná na priamy nárast ekosystémovej hodnoty, nie len na zníženie negatívnych dopadov.

Cieľom RCR v rámci sociálneho piliera je posilnenie postavenia miestnych komunít a oslava kultúry. Tieto KPI sa zameriavajú na distribúciu moci a hodnôt. (Tabuľka 2).

Tabuľka 2. Inovatívne KPI pre meranie regeneratívneho cestovného ruchu - sociálny pilier

Sociálny pilier			
Oblasť	Kľúčový koeficient	Meranie	Princíp RCR
Rozhodovanie	Koeficient komunitného vlastníctva	Percento kľúčových rozhodnutí alebo projektov v cestovnom ruchu, ktoré boli navrhnuté alebo priamo schválené miestnymi obyvateľmi (napr. miestnou radou, ktorá zahŕňa minimálne 50 % neturizmu zamestnaných obyvateľov).	Spoločné navrhovanie a spolupráca
Ekonomika	Miera spravodlivého podielu	Percento celkových príjmov z turizmu, ktoré ostávajú v komunitách (napr. príjmy miestnych remesiel, služieb a ubytovania, ktoré nie sú súčasťou globálnych sietí).	Miestny socio-ekonomický rozvoj
Kultúra	Index komunitnej hrdosti	Hodnotenie miery vnímanej hrdosti obyvateľov na vlastné kultúrne dedičstvo a tradície predkladané turizmom (merané pravidelným prieskumom), a nárast používania miestnych jazykov/zvykov v turizme.	Integrácia kultúrneho dedičstva

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2025

V oblasti rozhodovania je kľúčovým koeficientom „Koeficient komunitného vlastníctva“. Ten meria percento kľúčových rozhodnutí alebo projektov v cestovnom ruchu, ktoré boli navrhnuté alebo priamo schválené miestnymi obyvateľmi. Príkladom je meranie schvaľovania miestnou radou, ktorá zahŕňa minimálne 50 % obyvateľov nezamestnaných v turizme. Tento koeficient priamo operacionalizuje princíp RCR – spoločné navrhovanie a spoluprácu.

V oblasti ekonomiky sme vymedzili KPI ako „Mieru spravodlivého podielu“. Ide o meranie percenta celkových príjmov z cestovného ruchu, ktoré reálne ostávajú v komunitách. To zahŕňa príjmy z miestnych remesiel, služieb a ubytovania, ktoré nie sú súčasťou globálnych sietí. Tento ukazovateľ kvantifikuje úspešnosť princípu miestneho socio-ekonomického rozvoja.

V oblasti kultúry sa sleduje „Index komunitnej hrdosti“. Meranie spočíva v hodnotení miery vnímanej hrdosti obyvateľov na vlastné kultúrne dedičstvo a tradície predkladané turizmom, merané pravidelným prieskumom. Súčasťou merania je aj nárast používania miestnych jazykov alebo zvykov v rámci turistických aktivít. Tento KPI je kľúčový pre princíp integrácie kultúrneho dedičstva. Tieto koeficienty posúvajú hodnotenie turizmu z hľadiska čistého zisku na hľadisko sociálnej a kultúrnej prosperity a rozdelenia moci

Cieľom holistického prístupu je hodnotiť všetky dôležité oblasti naraz, vrátane spokojnosti a vzťahu (Tabuľka 3).

Tabuľka 3. *Inovatívne KPI pre meranie regeneratívneho cestovného ruchu - holistický pilier*

Holistický vplyv			
Oblasť	Kľúčový koeficient	Meranie	Princíp RCR
Spokojnosť	Index celkového regeneratívneho prínosu	Kombinovaná metrika merajúca celkovú spokojnosť a pocit prínosu obyvateľov (zdravie, kvalita života) a pocit zmysluplnosti/naplnenia návštevníkov.	Holistické hodnotenie vplyvu
Vzťahy	Koeficient autentickej interakcie	Percento turistických aktivít, ktoré zahŕňajú autenticкую, nekomerčnú interakciu medzi cestovateľmi a miestnymi obyvateľmi, vedúcu k pocitu vzájomného rešpektu.	Budovanie a podporovanie vzťahov

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2025

Holistický vplyv regeneratívneho cestovného ruchu, ktorého cieľom je hodnotiť všetky dôležité oblasti naraz, vrátane spokojnosti a vzťahu, sa nezameriava len na to, ako cestovný ruch ovplyvní životné prostredie, ale aj na to, ako ovplyvní komunitu, miestnu ekonomiku, zdravie a spokojnosť obyvateľov.

V oblasti spokojnosti je kľúčovým koeficientom „Index celkového regeneratívneho prínosu“. Ide o kombinovanú metriku merajúcu celkovú spokojnosť a pocit prínosu obyvateľov (zahŕňa zdravie, kvalitu života) a pocit zmysluplnosti/naplnenia návštevníkov. Tento komplexný ukazovateľ priamo odráža princíp RCR – holistické hodnotenie vplyvu.

V oblasti vzťahov sme vymedzili „Koeficient autentickej interakcie“. Meranie spočíva v zistení percenta turistických aktivít, ktoré zahŕňajú autenticкую, nekomerčnú interakciu medzi cestovateľmi a miestnymi obyvateľmi. Cieľom je, aby táto interakcia viedla k pocitu vzájomného rešpektu. Tento koeficient kvantifikuje úspešnosť princípu budovanie a podporovanie vzťahov, ktoré presahujú rámec komerčných interakcií. Tieto KPI zabezpečujú, že meranie regeneračného potenciálu cestovného ruchu je komplexné a zahŕňa meranie environmentálnych,

sociálnych a ekonomických dopadov, pričom kľúčovú rolu hrá aj meranie hlbokjej spokojnosti a kvality vzťahov.

Záver

Teoretické ukotvenie regeneratívneho cestovného ruchu a návrh inovatívnych merateľných indikátorov potvrdzujú, že éra pasívnej udržateľnosti skončila. Koncepcia udržateľného cestovného ruchu je v súčasnom kontexte len nedostatočným minimom, ktoré ignoruje potrebu aktívnej nápravy ekosystémov a posilnenia postavenia komunit. RCR predstavuje nevyhnutný posun vpred, smerujúci od princípu „neškodiť“ k imperatívu „aktívne obnovovať a revitalizovať“ destinácie.

Kľúčový prínos tohto článku spočíva v komplexnom vymedzení siedmich transformačných princípov RCR. Tieto princípy, od ochrany a regenerácie životného prostredia (s cieľom obnovy biodiverzity a znehodnotených oblastí) a miestneho sociálno-ekonomického rozvoja (zabezpečujúceho spravodlivé zdieľanie výhod) až po integráciu kultúrneho dedičstva, ukazujú, že RCR nie je iba environmentálny trend, ale holistická spoločenská a ekonomická prestavba. Obzvlášť dôležité sú princípy spoločného navrhovania a budovania vzťahov, ktoré presadzujú, aby miestni obyvatelia mali aktívnu úlohu v rozhodovaní a aby interakcie medzi cestovateľmi a komunitou presahovali komerčný rámec.

Najväčšou výzvou v transformácii z udržateľného na regeneratívny cestovný ruch je meranie skutočného pozitívneho dopadu, nie iba minimálnej stopy. Návrh inovatívnych KPI rieši túto výzvu tým, že sa zameriava na meranie aktívnej obnovy, zmeny správania a zapojenia komunity. Tieto ukazovatele – štruktúrované v pilieroch environmentálny (napr. Koeficient ekosystémovej obnovy), sociálny a kultúrny (napr. Koeficient komunitného vlastníctva) a holistický vplyv (napr. Index celkového regeneratívneho prínosu) – zabezpečujú, že destinácia skutočne dosahuje posun od „Net-zero k Net-positive“ a uprednostňuje distribúciu moci a hodnôt.

Podakovanie

*Tento článok vznikol vďaka projektu Erasmus+: 2025-1-SK01-KA220-HED-000362455
Preparing the next generation of tourism professionals*

Bibliografia:

Alhitmi, H.K., Rahman, E.Z., Bayram, G.E.: Regenerative Tourism–The Concept of Moving Beyond Responsible and Sustainable Tourism. In: The Role of Artificial Intelligence in Regenerative Tourism and Green Destinations. [S. l.]: Emerald Publishing Limited, 2024. p. 33-50.

Bellato, L., Pollock, A.: Regenerative tourism: a state of the art review. *Tourism Geographies*, p. 1-10

Dalmau, V.T.: It's getting personal: exploring our inner world in the regenerative paradigm shift. *Tourism Geographies*, p. 1-28, 2024.

Dredge, D.: Regenerative tourism: Transforming mindsets, systems and practices. *Journal of tourism futures*, v. 8, n. 3, p. 269-281

Duxbury, N. et al.: Turismo regenerativo. Palavras para lá da pandemia: cem lados de uma crise, p. 110, 2020.

FOREST FRIENDS.: Regenerative Tourism: A New Paradigm for Sustainable Travel. Online. Forest friends. 2024. Available from: <https://forestfriends.eco/sk/regenerat%C3%ADvny-cestovn%C3%BD-ruch-je-novou-paradigmou-trvalo-udr%C5%BEn%C3%A9ho-cestovania/>.

Rodrigues, R.F.: Paradigmas emergentes em turismo sustentável: uma análise do potencial do turismo regenerativo. In: sustentabilidade: desafios e impactos. São Paulo: Editora Científica Digital, 2024. p. 21-31.